

LETO—YEAR XIII.

Cena lista je 25.00.

Registered as second-class matter January 24, 1916, at the postoffice at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879.

Chicago, Ill., ponedeljek, 23. avgusta (August 23rd) 1920.

Subscription \$3.00 Yearly.

ŠTEV.—NUMBER 197.

Published and distributed under permit (No. 148) authorized by the Act of October 3, 1917, on file at the Post Office of Chicago, Illinois. By order of the President, A. S. Burleson, Postmaster General.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

NEWYORSKI SOCJALISTI SE PRIPRAVLJAJO ZA VOLITVE.

DEMOKRATJE IN REPUBLIKANCI SO SE ZDRUŽILI ZA IZREDNE VOLITVE.

Volilno kampanjo so pričeli s petimi shodi na 17. avgusta.

New York, N. Y. — Izredne volitve za legislaturno zbornico se vrše šestnajstega septembra. Znano je, da je bilo izključenih pet socialističnih poslancev iz newyorške legislaturne zbornice na prizadevanje poslancev in ljudi, ki so stali za Luskovim komitejem. Volitve so pa razpisane za šest poslancev, ker je izpraznjenih šest sedežev v legislaturni zbornici. Socialisti so postavili kandidate v vseh volilnih okrajih in upajo, da zmaga na celi štiri, če bodo v volilni kampanji vsi drugi izvršili svojo dolžnost.

Profesionalni političarji demokracije in republikanske stranke se boje socialistov in so se med sabo sporazumeli na skupno akcijo proti socialistom, tako da demokratski političarji podpirajo republikanske kandidate, republikanski političarji pa demokratske. Izvršena je bila nekakšna zveza, nekakšen sporazum, da porazijo delavce.

Socialisti so se posebno pripravili za volilno kampanjo v devetnajstem volilnem okraju, kjer upajo, da privratar iztrgajo mandat stari strankam.

Izključitev socialističnih poslancev iz legislaturne zbornice je silno razburila tudi vse napredne elemente, ki niso socialisti, ker vidijo v tej izključitvi uzurpiranje politične moči stranke, ki je na krmlju in ki hoče diktirati ljudstvu, kakšne poslance naj izvoli, da bodo v postavočadnem zboru zastopali njegove interese.

Iz glavnega stana socialistične stranke apelirajo na delavce, da se prikladijo kot zaupniki na volilnih, kajti od teh zaupnikov je odvisno, da se bodo volitve vršile pošteno in brez eleparij.

POSLEDICE NESPORAZUMA.

Chicago, Ill. — Louis Morgenthal je imel kozla, s katerim so se igrali otroci. Joe Mikuchonis je imel kozlo, na katero je bil poseben ponosen. Otroci so pasli kozla in kozlo in se igrali z njima. Nekega večera ni bilo domov kozla in kozo. Morgenthal in Mikuchonis sta ju šla iskati in ko sta našla druga na drugega, sta rekla: Ti si ukradel mojo kozlo. — Ti pa mojega kozla. Mikuchonis je ustrlel in Morgenthal je dobil trideset svinčenih zrn v prsa in štiri in dvajset v desno roko. Ženi sta skočili druga drugi v lase, otroci so v strahu zbežali. Malo kasneje so našli kozla in kozo, ko sta obirala željnato glavo na zelniku. Morgenthal se nahaja v bolnišnici in zdravniki dvomijo, da okrevja. Mikuchonis so odvedli v zapor.

ZA \$35.000 SLADKORJA UKRADENEGA.

Chicago, Ill. — Policija je prišla nekega Daniela Sassina, ki je bil v zvezi s tatovi, ki so ukradli v dveh mestih pri National Candy kompaniji za pet in osemdeset tisoč dolarjev sladkorja. Aretiranih je bilo tudi nekaj branjeveev, večinoma Italijanov, ki so kupovali ukradeni sladkor.

ŽENI V KASI!

Vincennes, Ind. — Aretirani sta bili 24-letni mrs. F. Adams in 24-letna mrs. George Baker, ker sta pomagali svojima soproga na begu iz ječe. Njuna soproga sta sedela v okrajni ječi, obtožena, da sta ukradla avtomobil. Ženi sta obiskali v nedeljo svoja soproga in njima prinesli pile in žage. Begunov še nimajo.

BITKA MED RUDARJI IN PRIVATNIMI POLICIISTI V ZAPADNI VIRGINIJI.

Charleston, W. Va., 22. avg. — Iz Cirtavilla v Raleigh countyju je prišla vest, da se tam vrši bitka med stavkujočimi rudarji in privatnimi policiisti, ki so v službi kompanije. Natančnih poročil ni, kajti telefonska zveza je pretrgana. Korporal Roads, načelnik državne policije, ki je odšel večer na lice mesta, javlja, da je kompanija uporabila strojnece proti rudarjem.

GENE SLADKORJU BODO ŠE BOLJ PADLE.

SLADKORNE PROFITARJE MENDA ZADNE USODA, KAKRŠNO ZASLUŽILO.

Ljudstvo naj se ne veseli preveč tega nasmeha, kajti zgodnje veselje včasih škodi.

Chicago, Ill. — Russell J. Poole, tajnik mestnega draginjaknega departamenta, napoveduje, da bo o koli prvega januarja stal funt sladkorja okoli deset ali enajst centov. Mestni svetovalec je pa k temu pripomnil, da bodo morali sladkorni profitarji zdaj živeti ob svoji masti.

Pool dalje svetuje, da naj gospodinjke kupijo le toliko sladkorja, koliko ga potrebujejo, da ne nastane na trgu prevelika zahteva po sladkorju in da bodo cene še preje postale normalne.

Poročila iz vseh krajev o veliki sladkorni proizvodnji povzročajo, da padajo cene. Na Kubi bodo menda proizvedli okoli štiri milijone ton sladkorja, ali še trikrat toliko kot v letu 1914. Poročila iz Evrope govore, da je sladkorna proizvodnja velika.

Iz vseh teh vesti je spoznati, da ni bilo najmanjše potrebe naganjati sladkorne cene. To posebno potrdi vest iz Washingtona, da zdaj nekateri sladkorni profitarji kličejo justični departament na pomoč, ker imajo velike zaloge sladkorja, da bodo še nadalje lahko prodajali sladkor z velikim profitom. Sladkorja je menda toliko v deželi, da zadostuje za ameriško ljudstvo. Torej so bile o govorice o primankovanju sladkorja zlagane. V svet so jih trosili profitarji in spekulanti, da so ložje odrl konumente.

Vesela vest je za konzumente, da bodo letos proizvedli trideset do štirideset odstotkov več sladkorja iz pese kot lani. Kljub temu je pa treba počakati, če bo res funt sladkorja padel na enajst ali celo deset centov, kajti profitarji bodo podvezli, kar je v njih moči, da umetno obdrže cene kvsko. Profitarji se nepodajo radi, kadar gre za dobiček.

NEZGODA NA ŽELEZNICI RADI POPLAVE.

Lynchburg, Va. — Deževalo je neprenehoma skozi šest in trideset ur in nastale so velike poplave, ki so izpodplule železniške tirnice na nekaterih mestih. Vlak, ki je odpeljal delavce, da popravijo izpodplutbe, je med Lynchburgom in Charlottesvilleom zavozil v izpodplutbo in skočil raz tir. Dva železniška delavca sta zadobila težke poškodbe.

Blizo Log Licka je skočil osebnostni vlak na južni železnici raz tir. Najbolj so poškodovane proge južne železnice.

KAZNENCI SO DOBILI CURKE VODE MESTO BOLJŠE HRANE.

Baltimore, Md. — Kaznenci v državnih kaznišnicah so zastavkali, da dobe boljšo hrano. Zdi se, da jim je jetničar ustavil zaradi stavke vso hrano, da slomi stavko. Zaradi takega ravnanja so pričeli kaznenci tako silno kričati, da je bilo slišati njih krič po bližnji okolici. Da zamaže usta kaznencem, so poklicali ognjegašene na pomoč, na kar so spustili debele curke vode na kaznence, dokler niso obmolknili.

CENE V TRGOVINI NA DEBELO SO PADLE.

V TRGOVINI NA DEBELO SO PA ŠE VIŠOKE.

Branjeveci so se tako navadili visokega profita, da se ne morejo posloviti od njega.

Philadelphia, Pa. — Zelenjava, pesa, krompir in razni sadeži prihajajo v takih množinah na tukajšnji trg, da so padle cene v trgovini na debelo. Od tega padca cen v trgovini na debelo pa nimajo konzumenti dobička, ker se branjeveci ne morejo ločiti od visokega profita. Kljub temu, da branjeveci kupujejo zelenjavo in drug sadež po nizkih cenah, nočejo znižati cen. Kako oduroko postopajo branjeveci, je najboljši dokaz, da morajo konzumente plačevati dinje po petnajst do pet in dvajset centov komad, branjeveci pa plačajo za komad dolarju, v katerem je najmanj pet in štirideset dinj. Že ta primera dokazuje, kako velik profit imajo branjeveci pri zelenjavi, so pa še druge primere, ki govore ravno tako jasno o oduroku, ki ga uganjajo branjeveci.

Branjeveci prodajajo četrtinko peke krompirja po pet in dvajset do trideset centov, sami pa plačajo pet oamink bučljia, torej nad dve peki, po \$1.25, alabejšo kvaliteto pa po \$1.10. Banane prodajajo na razprodaji. Na eni veji je več kot 225 banan in veje prinesejo od \$3 do \$4.45. Cena pri bananah je odvisno od velikosti in kakovosti banane. V prodaji na drobno pa prodajajo branjeveci tucat po štirideset do petdeset centov. Kolarica stročnega fižola stane v trgovini na debelo trideset centov, konzument pa mora zanj plačati \$2.50. Kolarica paradiznikov stane na trgu v trgovini na debelo šestdeset centov, branjeveci pa prodajajo paradiznike še vedno po tisti ceni, kot so jih prodajali, ko je stala kolarica šest dolarjev.

Tako je zdaj v Philadelphiji. Oduroki branjeveci odirajo konzumente, da je strah in groza, velebitniško časopisje pa kriči, da cene padajo.

Cene padajo, to je res. Ali cene padajo za branjevece in ne za konzumente. Delavce ravno tako občuti draginjo, ki mora kupovati pri branjevecih, kot je občutil sredi zime, ko je prihajala zelenjava na trg iz Kalifornije ali pa južnih držav. Za delavce ni prav nobene spremembe. Profitarji nalagajo tisočake na bankah, delavci pa imajo prazne žepce.

TOVARNARJI POSTAJAJO MEHKE.

Evansville, Ind. — Mizarji, ki izdelujejo pohištvo, so zastavkali, da izvojujejo boljše mezdo, krajši delavnik in boljše delovne razmere. Tovarnarji niso hoteli v začetku stavke nič slišati o zahtevah mizarjev, a ko so spoznali, da se pohištvo ne izdeluje, če mizarji ostanejo doma, so se omehčali. Zdaj ponujajo mizarjem petnajst odstotkov povišanja mezde, če se vrnejo na delo. Stavkarji so odklonili ponudbo.

Tovarnarji so dobili nekaj stavkokazov in so mislili, da bodo lahko izhajali. A kmalu so se prepričali, da stavkokazsko delo ni toliko vredno kot delo organiziranih delavcev.

FARMARJI NE MOREJO PRODATI PŠENICE.

Logansport, Ind. — V okraju Cassus so zaprli šest žitnih elevatorjev, češ, da ne morejo dobiti železniških voz, in da ne vedo, kdaj bodo dobili železniške voze. Farmarji ne morejo prodati pšenice.

VREME.

Chicago in okolice: Jasno in gorkeje, lahki južni vetrovi. Najvišja temperatura v zadnjih 24 urah 63, najnižja 58.

OBRAMBENA ALIJANCA MED JUGOSLAVIJO IN ČEHO-SLOVAKIJO.

Dunaj, 22. avg. — Zaduji petek je bila v Belgradu podpisana pogodba za defenzivno zvezo med Jugoslavijo in Čehoslovakijo. Pričakuje se, da se alijanci pridruži tudi Rumunija. Dejstvo, da je bolgarski ministrski predsednik Stambuliski obiskal Belgrad, kaže, da se morda tudi Bolgarska priključi "balkanski ententi" s Čehoslovakijo vred.

BOJI MED SRBI IN ALBANCI PRI SKADRU.

Rim poroča, da so Albanci ubili 230 in ujeli 250 Srbov.

BELGRAD DOLE ITALIJANCI, DA HUSKAJO ALBANCI.

Rim, 22. avg. — Brezlična brojavka iz Skadra javlja, da se vrši vroča bitka med Albanci in Srbi severno od Skadra. Srbski polki, ki branijo Tarabos, so bili poraženi; 220 Srbov je bilo ubitih in 250 ujetih.

V Kostovu je izbruhnila ustaja proti Srbom. Albanska vlada je poklicala 30,000 mož pod orožje.

Washington, 21. avg. — Tukajšnje jugoslovansko poslanstvo je objavilo kablegrame iz Belgrada, ki ne glase, da je bila na arbako-albanski meji odkrita zarota za napad na Srbe blizu El-Dibre. Neke Jadar Eibar, bivši avstrijski agent, in Rane Bej Dats, bivši turški častnik, sta imenovana poveljnikoma v El-Dibri. Italijanski agenti, med katerimi je neki Sadi Bojke, hujkajo Albance na boj proti Srbom.

Belgrad, 17. avg. (Po inform. biroju SHS. v Washingtonu). — Iz intervjuja s neko odgovorno politično osebo, ki je objavljen v "Balkanu", je sklepati, da je Italija nalagala javnost, ko je sporočila v svet, da je sklenila pogodbo s takozvano albansko vlado v Tirani, na podlagi katere prizna Italija neodvisnost Albanije z mejami iz leta 1913. Dejstvo, da si je Italija pridržala otok Saseno in rto Linket in Treport v bližini Valone, potrjuje dvom v eksistenco omenjene pogodbe. — Stališče vlade Srbov, Hrvatov in Slovencev napram Albaniji je znano. Naša vlada je za neodvisnost Albanije v mejah iz leta 1913. Naša politika je: Balkan Balkancem. To smo ponovno izjavili ob priliki ultimata Anglije, Francije in Italije v januarju t. l. Albansko vprašanje je nedeljiv del jadranskega vprašanja. Ako je Italija res rešila albansko vprašanje na način kot poroča, tedaj je zavrgla londonsko pogodbo iz leta 1915.

NESEBČA V KAMNOLOMU.

Graham, Va. — V tukajšnjem kamnolomu je nastala eksplozija, ki je ubila štiri delavce in tri poškodovala. Iskra je odskočila od jeklenega svedra in vžgala vžgalno nit, nkar so eksplodirali trije naboji, preden so se delavci lahko umaknili.

PGOREBNIK JE PRIŠEL, DEJE JE PA OŽIVELO.

Greensburg, Ind. — Zdravnik je obvestil pogrebniaka, da je umrlo dete Noah Petersa. Pogrebni se je takoj odpeljal, da izvrši svojo dolžnost, a ko je prišel na mesto, je dete zopet oživeło.

PRVI SNEG V ČILU V DESETIN LETIM.

Santiago, Čil. — Minilo je več kot deset let, odkar je zopet naltaval sneg v Santiagu. V gorah je zapadel šest čevljev debel sneg.

NEVAREN KONJ.

Bedford, Ind. — Mrs. W. S. Thoroman je krmila konja s korozi in pri tem ji je konj odgriznil kazalec na desni roki.

Ameriška mornarica v baltiških vodah.

Bojne ladje ne pojdejo v Gdansko, ker se je bati spopada z Angleži, temveč odrinejo v Reval in Rigo. Napetost med Anglijo in Francijo je vedno večja. Poljska "protiofenziva" je večinoma na papirju; Varšava je še vedno v nevarnosti.

London, 22. avg. — Položaj na poljski fronti vsekakor ni tak kot ga slikajo francosko-poljska poročila zadnjih pet dni, ki venomer trobijo o "strašovitih porazu in razsulu" ruske armade pred Varšavo. Nekaj teh poročil je omešil sam angleški vojni urad, ki javlja, da ni res, da so Poljski reokupirali Brest-Litovsk in preokračili reko Bug severno od Varšave.

Iz današnjega poročila iz Moskve je razvidno, da so sovjetske čete še zmiraj 22 milj severozapadno od Varšave. Poročilo ne glasi: "Bojevanje se nadaljuje v okolici Pionaka (22 milj severozapadno od Varšave) in Čehanova (45 milj zapadno od Varšave). V okolici Varšave so naše čete v akciji zapadno od črte Viškov-Stanislavov. Zapadno od Brest-Litovska smo odbili sovražne napade ob reki Bug. V Galiciji prodira naša armada neovirano dalje."

Druga vest sporoča, da je general Budenij, poveljnik sovjetske konjenice, udaril s 15,000 kozaki na Lvov. Rusi so preokračili reko Stripo in prodirajo južno in severno od Lvova proti zapadu.

(S kakršnimi lažni operacije francoski "amagovaleci" na Poljskem, je videti iz poročil samih, ki drugo drugega pobija. V soboto so poročali, da so Poljski ujeli 40,000 Rusov, v večeršnjem poročilu je pa to število padlo na 19,000.)

Pariz, 22. avg. — Tukajšnji listi javljajo, da je Anglija posvarila poljsko vlado, da ne smejo njene čete preokračiti določeno mejo na vzhodu, ako se Poljskom posreči reokupirati zasedene pokrajine.

Washington, 22. avg. — Napetost med Anglijo in Francijo zaradi Rusije je postala tako velika, da je ameriška vlada sprejela svoj odlok glede odpreme bojnih ladij v Gdansko. Mornariški tajnik Daniels je večeraj odredil, da ameriška križarka "Pittsburg" v spremstvu založne ladje "Panther" in nekaterih rušilev odrine proti pristanišču Revalu v Estoniji; druge ameriške bojne ladje poljejo v Rigo.

Gdansk (Danzing), ki je po sklepu mirovne konference "avobodno mesto", je danes pod absolutno kontrolo angleške flote. Zavezniki visoki komisar Tower Reginald, poveljnik garnizije v Gdanskem v imenu lige narodov, je vsekakor izvršil navodila angleške vlade, ko je zapri pristanišče francoskemu vojnemu materialu za Poljske.

Danes se je izvedelo, da pred vhodom v luko Gdanskega stoji tudi nekaj ameriških parnikov, ki imajo potrebščine za Poljsko, pa jih ne smejo izločiti. Na zahtevo francoskih oblastnikov, da se izloči municija na suho, je Reginald odgovoril, da neče izstaviti novih nemirov in izgrediv v Gdanskem in zaradi tega se vojni material ne sme izločiti. Francija je nato poslala dve križarki pred Gdansko, vendar pa ni pričakovati, da bi se Francozi poslužili orožja, kajti v Baltiku je veliko število angleških bojnih ladij.

Ameriška vlada je zelo alarmirana vsled dogodka v Gdanskem. Značilno je, da je Reginald zavzel sedanje stališče takoj, ko je bila objavljena Wilsonova nota glede Rusije. Državni departament sumi, da je Anglija prišla delovati v korist ruskih sovjetov.

Iz tega vzroka je mornariški tajnik odredil, da ameriške bojne ladje ne smejo odpluti v Gdansko, temveč v severne baltičke vode. Uradniki mornariškega departamenta (Dalje na 3. strani).

POLJAKI SO PREJELI PREMIROVNE POGOJE.

Rusija ne zahteva niti centa odškodnine od Poljakov.

VOJNA PRENEHA V 72. URAH PO PODPISU PREMIROVNE POGODE.

London, 22. avg. — Druga seja rusko-poljske mirovne konference v Minaku se je vršila v četrtak. Sprejet je bil dnevni red in program zborovanja. Ruski delegatje so protestirali, ker Poljski zavračajo seje.

Pogoji za premirje, katere je Danikowski, načelnik ruske delegacije, predložil Poljakom, so tisti kot so bili objavljeni v Londonu pred desetimi dnevi.

Prva točka premirovne pogodbe se glasi, da Rusija in Ukrajina priznata popolno neodvisnost in svobodo Poljske republike ter suvereno pravico poljskega ljudstva, da si samo labira svoje vlade.

Druga točka: Rusija in Ukrajina ne zahtevata nobene denarne odškodnine od Poljakov.

Tretja točka določa, da vzhodno mejo na podlagi črte, katero je označil angleški sunanjji minister Curzon kot mejo po zaključku zaveznikov s dodatnim teritorijem v okolici Bialostoka in Holma.

Četrta točka zahteva, da se poljska armada zniža na 60,000 mož in poleg tega se organizira civilna milica iz oboroženih delavcev, ki imajo nalogo skrbeti za red in varnost ljudstva.

Peta, šesta, sedma in osma točka se pečajo z demobilizacijo armade in vojnih industrij ter prepovedujejo nadaljno importiranje vojnega materiala iz inozemstva.

Deveta točka se glasi, da sovravnosti na fronti prenehajo v 72 urah po podpisu teh pogojev. Armade ostanejo na črti, kjer se nahajajo tisti čas, toda ne vzhodno od določene meje. Poljska armada se umakne 33 milj (50 vrst) od rusko-ukrajinske armade in izpraznjen pas mora biti nevtralen pod poljsko administracijo in pod kontrolo mešanih komisij in posebnih komisij, obtožbe iz zastopnikov delavskih strokovnih organizacij.

Deseta točka določa, da istosno s demobiliziranjem poljske armade in izročitve orožja se ruske in ukrajinske sovjetske čete na premirovni črti zmanjšajo, tako da ostane le 200,000 mož na meji nevtralne zone, ko bo končana poljska demobilizacija.

Enajsta točka se bavi z vpostavljenjem ruskih in ukrajinskih pokrajin, ki so bile pod poljsko okupacijo. Poljski morajo vrniti odvzeti železniški in agrikulturni material in zgraditi nove mostove, kjer so uničili prejšnje.

Dvanajsta točka zahteva, da mora Poljska s posebnim zakonom razdeliti zemljišča veleposelnikov med pobabljenec in družine padlih poljskih vojakov, ki so ostale brez sredstev za življenje.

Trinajsta točka: Poljska mora dati Rusiji svobodo transporta oseb in tovara po železniški Volkovsk-Bialistok-Grajevo; ta železnica pride pod popolno kontrolo ruske republike.

Štirinajsta točka: Poljska vlada mora podeliti svojim državljanom popolno politično in vojaško amnestijo.

Petnajsta točka: Poljska vlada mora objaviti pogodbo in zapisnike, ki so jo podpisano premirje.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopis se na vrnja.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) \$6.00 na leto, \$2.50 za pol leta in \$1.25 za tri mesece; Chicago \$6.50 na leto, \$3.25 za pol leta, \$1.55 za tri mesece, in za inozemstvo \$8.00.

Naslov za vsa, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2657 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Benefit Society.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5 per year; Chicago \$6.00, and foreign countries \$8.00 per year.

Datum v oklepaju n. pr. (Julija 1-30) poleg volnega imena in naslova pomeni, da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Poskrbite je pravočasno, da se vam ne utari list.

ZAKAJ IMAMO DRAGINJO?

Kdor ne ve, zakaj imamo draginjo, naj kar pogleda na finančno stran velikih dnevnikov, pa se bo kmalu prepričal, zakaj imamo draginjo in se nočejo ganiti cene nizdol. Na tej strani so objavljena finančna poročila privatnih podjetnikov, korporacij, kompanij, bank, mešetar-skih in borzijskih tvrdk. Tu bo lahko čital kakšne ogromne dobičke so imeli privatni podjetniki v treh ali šestih mescih ali pa v enem letu.

Tako je na pr. Corn Product Refining kompanija napravila v šestih mescih po odbitku vseh troškov in davka več kot osem milijonov dolarjev čistega profita. Standard Oil družba v New Yorku je naznanila, da razdeli med svoje delničarje za sto pet in dvajset milijonov dolarjev delnic mesto dividende v denarju. Delničarjem seveda ne bo treba plačati davka, ker ne bodo prejeli dividende v denarju. Družbi torej ne zadostuje, da je napravila ogromen dobiček, ampak hoče svoje delničarje obvarovati še plačevanja davka, češ, naj ga plača ljudstvo.

In takih dokazov mrgoli skoraj v vsaki izdaji velikih dnevnikov, ki so priobčeni na finančni strani, katere delavstvo navadno ne čita, dasiravno vesti na tej strani najbolj jasno in razumljivo govore, zakaj imamo nezno draginjo.

Delavske mezde so zakrivile draginjo, kriče privatni interesi in uredniki velebizniškega časopisa. In zakaj? Za to ker se najdejo lahkoverneži, ki verjamejo vse do pike, kar jim natvežijo privatni interesi in njim udinjani šmokavzarji.

Ce bi ljudstvo malo bolj pazno čitalo poročila na finančni strani velebizniških dnevnikov in miallo s svojimi možgani, bi ne vpraševalo, zakaj ga tare draginja, še manj bi pa verjelo zagovornikom privatnih interesov, kadar govore o draginji.

Draginja je tukaj, ker se privatni interesi ne zadovoljijo več s pet in šest odstotnim dobičkom, ampak ker so mero za dobiček potrojili, pa tudi popetorili.

Lani je na pr. vsak delničar Corn Product Refining kompanije prejel na vsako delnico za ravno tisti čas le dvanajst dolarjev in osem centov, letos bo pa prejel šestnajst dolarjev in devet in sedemdeset centov. Navadnih delnic je izdanih za devet in štirideset milijonov sedemsto osemdeset tisoč dolarjev. Koliko je vode v tej glavnici, tega pa poročilo seveda ne pove.

Corn Product Refining kompanija je le eno podjetje, ki je pomnožilo svoj profit. Ali takih podjetij je na tisoče v Združenih državah, ki so pomnožila svoj profit. V tem pomnoženju profita privatnih podjetnikov je pa rešitev uganke, zakaj imamo draginjo. Danes se ne producira za potrebe v človeški družbi, ampak le zaradi profita. In ker produciramo zaradi profita, ne moremo odpraviti draginje, kajti lastnost privatnih podjetnikov je taka, čim večji je profit, toliko bolj narašča pri njih hrepenenje še po večjem profitu.

In kdor resno misli na odpravo draginje, se mora dotakniti sistema, ki ustvarja profit, ker je dobiček glavna podlaga draginji. Do tega prepričanja so prišli že mnogi in priporočili so, da se nacionalizirajo železnice in rudniki. Železnice tvorijo pota, po katerih se steka trgovina ali po katerih vrvi vse gospodarsko življenje, premog je pa najvažnejši produkt v industriji, kajti brez premoga je današnja moderna industrija sploh nemogoča. Takoj so se oglašili privatni interesi in zagnali krik, da se železnice in rudniki ne smejo nacionalizirati, ker se zavedajo, če zgube kontrolo nad železnicami in rudniki, obenem bi se pa ljudstvu odprle oči, če se nacionalizacija razširi še na druge industrije, da bo draginja kmalu pozabljena reč.

Privatni interesi se ne brigajo, če draginja tare ljudstvo, kajti njih zadača in cilj sta, da varujejo svoje interese. In ker nacionalizacija distributivnih in produktivnih sredstev škoduje njih interesom, so proti nacionalizaciji in skušajo ljudstvu prikazati nacionalizacijo distributivnih in produktivnih sredstev kot največjo nesrečo za ljudstvo.

Ljudstvo je dozda verjelo privatnim interesom, kar potrdijo izidi volitev. In tako je ljudstvo s svojo lahkovernostjo samo pomagalo ustvarjati razmere, da zdaj trpi zaradi nezno draginje.

Ce pojde posreči.

STEVEN KRISTAN SREČNO
DOŠPEL V LJUBLJANO.
(iz gl. sreča J. R. Z.)

Te dni smo dobili bozofav-ko iz Ljubljane, da je zastopnik Jugoslovanskega Republičnega Zdrženja, br. Ebin Kristan, srečno došel v Ljubljano 18. avgusta. Torej Kristan je prišel srečno (!) v stari kraj na žalost vseh onih, ki so storili vse mogoče, da bi preprečili Kristanov prihod v domovino.

Kdo se več ne spominja napada od strani urednika Glasila K. S. K. Jednote, ko hitro je Kristan zapustil ameriško obalo? Kdo se ne spominja satanske opazke tega urednika: "Če pojde vse po sreči!"

Ko smo ponatili zabojni napad katoliškega (?) urednika, smo objavili, da v kratkem spregovorimo nekoliko več otem napadu in raznih denunciacijah katoliških moč proti našemu prvoborniku za svobodo in neodvisnost naše rojstne dežele.

Povevmo kar naprej, da nam je nemogoče popisati vseh zločinov teh narodnih izdajcev, ker se to bi potrebovali cele knjige, ampak da bo slovenska javnost v Ameriki enkrat spoznala kako trnjevo pot so hodili vsi tisti, ki so agitirali, se žetovovali in trudili, da postane naš narod svoboden v svobodni Jugoslaviji, vaj citiramo samo nekatere satete, ki so jih koval izdajci v Ameriki.

Odkar je izbruhnila svetovna vojna in od dneva ko se je ustanovilo Republičansko Zdrženje, ne bi noben od nas, ki smo bili v tem gibanju, dal niti pet centov za Kristanovo življenje.

Bil je ves čas v nevarnosti za svoje življenje, tako da je stvar prišla na nho celo zvezna oblast, ki so Kristana svarile, da se naj varuje pred temi lopovi, ki so bili najeti od nasprotnih elementov, masljenih in namazjenih, ki se pod plaščem "samoodločevanja" in lepih fras skušali potegniti mase za seboj in za Krško deklaracijo, kar pa se jim ni posrečilo, ker jim je Kristan porinil vsak argument, ker je potegnil kritike raz vsake lepe, doneče fraze, ki so jo izustile narodne izdajice.

Imeli smo priliko biti navzoči na shodih, na katerih je govoril br. Kristan in kjer so razni srbski oficirji in pa najeti tolovaji stiskali samokrese, da ga napadejo, ampak preveč nas je bilo, da bi si kdo drznil streljati na Kristana.

Na nekem shodu, ki se je vršil v Clevelandu, smovala se je zurota, da umore Kristana, v neki slovenski hiši, ki je stala nedaleč stran od dvorane. Njihovi jo dli načrti so padli ob tla, ker se je še pravem času zvedelo za njihovo namero.

Slučen slučaj se je zgodil v neki slovenski naselbini v Pennsylvaniji, kjer je bil sklican shod in ko ne bi naš somišljeniki pravdašno svedeli o zaroti in spremili Kristana celo do drugega mesta, ne vemo, kaka tragedija bi se bila odigrala.

Da so od naših političnih nasprotnikov najeti tolovaji napadli Kristana tudi v Chicagu, ni nobenega dvoma. Dvakrat jim je pal v roke, a k sreči, niso ubrali pravega trenutka, ker vselej je prišel kdo na lice mesta, da so morali tolovaji bežati, preden so izvršili svoje krvavo delo. En tak napad se je pripetil v bližini škalske glavne pošte, za spomin na mu žiti nobe; drug napad se je izvršil na 22. cesti v bližini Douglas Parka, ko ga je nek tolovaj zavrtno napadel, a kolom udaril po glavi in zbežal.

Denunciaciji ni bilo ne konca ne kraja. Zvezni detektivs so bili vedno za Kristanovimi petami in končno pa so se oblasti opametovali, zaslišale Kristana in druge in sprevidle kaj podel nameni vodi te brezvestneke, da ne prestopa denuncirajo Kristana.

Danes je prišla denunciacija iz Chicaga, jutri iz Clevelanda, Washingtona, New Yorka, brzojavke so švigale iz Amerike v London, iz Londona v Pariz in Belgrad in potem po "official channels" nazaj na justični departament v Washington.

Razni doktorji, ki so prišli v Ameriko prebujati rojake, se niso zbal nobenih strokov in potov, da bi dali Kristana sprejeti in deportirati. Ampak sreče niso imeli, kot kvečjem to, da so se skre-

gali med seboj in potem eden drugemu očitali, kedo je svadil Kristana in na kako laž je prisegal.

O vsem tem smo bili dobro poučeni in povedati moramo odprto, da je bil Kristan tisti, ki nas je vselej odvrnil od tega, da nismo teh lumparij in zarot naznamili oblastim.

To pokaže Kristanov karakter in pa karakter tistih, ki so skušajo še danes kazati občinstvu za nekatere svetnike in voditelje naroda. In kaj so dosegli s svojimi denunciacijami? Kak uspeh so imeli, ko so zadnje minute skušali preprečiti Kristanov odhod v domovino? Ničesar niso dosegli, o, da, nekaj pa so je dosegli in to je nesmrtna blamaža.

Kristan je srečno odšel v Ljubljano, prišel je v krog s drugih in iskrenih prijateljev, ki so ga sprejeli z odprtimi rokami in bodo čuvali nanj kakor na punčico svojega očesa! Kristan ki se je boril skoraj šest let v Ameriki za svobodo svojega naroda, za svobodo svoje domovine, je v Jugoslaviji, da tam vodi pravičen pošten in odprto boj za svobodo celokupnega naroda, katerega nesebično ljubi, katerega blagor mu je bil vedno pri sreč.

Mislili smo posebno spregovoriti tudi par besedij o obrekovalcu in lažnjivem katoliškem cenzorju pri Ebinosti, ampak zdi se nam, da bi bilo to preveliko ponižanje, zato rajše molčimo o vseh ponesrečenih poskusih tega neumnega šarlatana.

Ameriške vesti.

FRIDIDGE O INDUSTRIJALNI
DEMOKRACIJI NA DELAVSKI
PRAVNİK.

New York, N. Y. — "Zvezni svet" vseh krščanskih cerkev v Združenih državah je izdal okrožnico na vse župnike protestantovskih in luteranskih cerkev, da na petega septembra, to je v nedeljo pred Delavskim praznikom, pridigajo o industrijalni demokraciji.

Poleg je bil župnikom dopolan letak, ki opušuje razne konfliktne med organiziranim delavstvom in privatnim podjetništvom v zadnjem letu, tako da so župniki podučeni o tem boju in jim bo lažje sestaviti pridigo. V okrožnici pa pozivlje zvezni svet vse župnike, da naj govore odprto in odkritosrčno.

V okrožnici pravi zvezni svet, je hočemo, da se delavci in podjetniki skupno pejaajo o sporih in vprašanjih, moramo imeti sredstvo, ki omogočuje taka pejazanja. Če niso dovoljene delavske organizacije, in če vidimo, da se ne bojujejo le proti stankam, ampak tudi proti delavskim organizacijam, tedaj ne bo nikdar konec nepokoja. Kajti če se to zgodi, bomo imeli na eni strani avtokratična podjetniška ravnanstva, na drugi strani pa tlačane, kar mora roditi ostrejši boj z vsakim dnevom.

Dalje pravi okrožnica, da se mora cerkev potegovati za pravico do organizacije, niže pa privzema, da je "naše industrijalno življenje" zgrajeno na nekritični podlagi. Končno izjavlja okrožnica, da se dandanes delavci ne amatraro za človeška bitja in spet, da se uresniči zlato načelo: "ljubi svojega bližnjega kot samega sebe."

Rimsko-katoliška cerkev ni dozda izdala še nobene okrožnice za svoje župnike, kaj naj pridigajo na nedeljo pred Delavskim praznikom in jo najbrž tudi ne izda, ker ta cerkev nima drugega tolažila za delavce, kot da naj trpe, stradajo in se mučijo na tem svetu, ker jih čaka plačilo na "onem" svetu.

TATOVJI SO PRI BELEM DNE-
VU ODNEKLI STO TISOČ
DOLARJEV.

Chicago, Ill. — Pet tatov je na tako enostaven način ukradlo sto tisoč dolarjev poštnega denarja pri belem dnevu, da se človeku zdi, da je dogodek navadna pravljica. Denar je bil namenjen za izplačilo delavcev v Pullmanovi tovarni.

Ko je vlak ustavil, je John Minseh, ki je prevažal redno denar in druge pošiljke v Pullmanovo tovarno, vrzel vroči doli po družbo. Zatoj so čakali trije

dečki, najstarejši sedemnajst let, Minsehovi pomagali, katerim je plačeval po tri dolarje in pol na teden, da odnesejo vroči na voz. Zunaj na ulici se je pa ustavil velik temno moder avtomobil, v katerem je bilo pet oseb.

Dva sta zapustila avtomobil in se ustavila na vogalu. Ostali trije so se pa odpeljali in so ustavili tik Minsehovega ekspresnega voza. Dva sta še izstopila, voznik je pa ostal v avtomobilu. Prva dva tuja sta že odšla skozi vrata na postajo. Ko so dečki nakladali vroče na voziček, je k njim pristopil tuje s kozavim obrazom, visok šest čevljev in je njim dejal, "kajne vroče so malo težke." V tem trenutku se je pridružil še drugi neznanec in prišla sta oba za težko vročo in jo vrgla v avtomobil. Tatovi so bili takoj v avtomobilu, ki ga je voznik pognal in preden so dečki vedeli, kaj se je pravzaprav zgodilo, je njim avtomobil izginil izpred oči.

Policijska je odgnala dečke s sabo na policijsko postajo, da si ogledajo album za zločince. V prvi sliki so dečki spoznali Leonard Banksa, v drugi nekega Leo Marphysa, o tretji sliki so pa rekli, da je voznikova. V nji so spoznali nekega Egan Banlerja.

TONA PREMOMA PO \$15.75.

Atlanta, Ga. — Tukaj prodajajo tona premoga po petnajst dolarjev pet in sedemdeset centov. Dokler je imela kufinska uprava kaj govoriti o cenah, je bila najvišja cena za tona premoga devet dolarjev pet in sedemdeset centov.

Zdaj je razumljivo, zakaj je velebizniško časopisje kričalo, da se naj odpravi kufinska uprava in premog naj se prodaja na odprtem trgu. Cena je poskočila za šest dolarjev. Koliko je pa prejel rudar od te povišane cene? Niti enega rdečega centa.

Navzlic temu pa nekateri navni ljudje vprašujejo, odkod prihaja nepokoj med rudarje in dolže tujemake agitatorje, da širijo nezadovoljnost. Kadar rudarji izvedo, da je cena premoga poskočila za šest dolarjev, sami pa ne zaslužijo toliko, da bi se pošteno preživeli, ker delajo le po par dni v tednu, tedaj je ta podražitev po profitarjih tista sila, ki ustvarja nepokoj med rudarji. Zaradi profitarstva a premogom so tukaj obdržali konferenco nekateri javni organi. Navzoči so bili tudi železniški podjetniki, trgovci s premogom in člani komisije za uravnavanje cen. Na konferenci so gospodje spoznali, da ne morejo nič opraviti proti gospodom, ki navijajo gene premogu navzgor. Kurivne uprave ni več in kdo naj pripe zdaj profitarje?

ŽELEZNISKI VOZOVJI ZA PRE-
VAŽANJE PREMOMA STOJE V
DOLGIH VESTAH NA TIRIH.

Baltimore, Md. — Vozovi za prevažanje premoga primanjkujejo in zaradi tega mora delo počivati v rudnikih. Tako lahko čitamo v velebizniškem časopisju.

M. C. Byers, predsednik zapadne marylandke železnice, pa pravi, na kolodvorih v Curtisovem zalivu in med Brunswickom stoji toliko naloženih voz s premogom, da bi lahko pokrili šestdeset milij dolg železniški tir.

V tej izjavi je odgovor, zakaj primanjkujejo železniški vozovi. Premog čaka na spekulante, da ponudijo višje cene zanj kot so v navadi na lokalnem trgu. To je pa tisti svobodni trg, o katerem so pripovedovali velebizniški dnevniki, da pade cena premogu, ko bo premog postavljen nanj.

UČITELJI ZARTEVAJO POVI-
ŠANJE MEZDE.

Norwalk, Conn. — Tukajšnji učitelji so obvestili mestni šolski svet, da ne bodo za sedanje mgde nadalje podučevali mladino. Vsi pametni ljudje simpatizirajo s šolskimi učitelji, kajti policaji prejemaajo višjo mezo, kot pa učitelji, dasiravno so učitelji važnejši faktor za obščino, kot pa policaji. Če šolski svet ne bo povišal učiteljske mezde, bodo letošnjo jesen lahko otroci ostali doma, mesto da hodijo v šolo.

ŠTIRJE LISTI SO POVIŠALI
CENO.

Louisville, Ky. — Štirje tukajšnji dnevniksi so povišali ceno od dveh na tri cente. Nedeljski listi bodo pa osem centov.

VOZILA STAROKA IN USLA

Chicago, Ill. — Okoli vogala na Michiganski cesti in Devete ulice je pridrdral avtomobil, ki je stal najmanj okoli deset tisoč dolarjev, in je povozil 78-letnega Daniel J. Holmesa, užitarja v domu za stare vojače v Richmondu, Va. Avtomobil je vodila mlada bogata goska, obložena gizdavo, ki pa ni ustavila svojega avtomobila, ampak je vozila kar naprej.

Sunek je bil tako močan, da je vrgel starčka pred avtomobil R. N. Bootha, ki je ustavil svoj avtomobil in pobral starčka, da ga pelje v bolnišnico. Ko je došel bolnišnico sv. Luksa, je bil starček mrtev. Booth je dal policiji dober popis gizdave goske in je povedal, da so poleg nje sedeli še dve naopirjeni goski v avtomobilu, ki najbrž pripadata tudi v družbo vikijh štirih sto.

STRAŠNA NAJDBA V REKI.

New York, N. Y. — V reki Hudson so našli žensko truplo brez glave, rok in nog. Policijska je preiskala vso reko, kjer so našli žensko truplo, toda drugih udov ni našla. Truplo so našli pri Comunipawu. Policijska skuša razvozljati ta misterij, toda dozda se ji še ni posrečilo dognati, kdo je bila umorjena ženska in na kakšen način je bil izvršen umor.

Inozemstvo.

D'Anunzio dela priprave za oklie republike.

Rim, 21. avg. — Komisija, ki se je napolila z Reke v Rim, obvesti italijansko vlado, da bo na Reki proklamirana neodvisna država z imenom "Kvarnarska republika, ki bo obsegala Reko z okolico, vzhodno Istro in otokoma Steglia in Arbe. Republika bo imela sedem volilnih okrožij, parlament in predsednika, ki bo voljen vsakih pet let. Volilno pravico bodo imeli moški in žene z dvajsetim letom starosti.

Irski delavci angleškim delavcem: "Preprečite ste vojno z Rusijo, preprečite jo tudi z Irako."

Dublin, Irska, 22. avg. — Ekskutivni odbor irske delavske stranke je naslovil apel na delavstvo v Angliji, ki se glasi med drugim: "Čestitamo vam, ker ste preprečili vojno z Rusijo. Pričakujemo, da zdaj preprečite vojno tudi z Irako. Militaristični gornorji, katere ste postavili nad nas, računajo, da smrt župana iz Corka povzroči ustajo, katero mislijo poizkušati s klanjem na debelo. Irsko delavstvo se zaveda, da boste vi, bratje v Angliji, odgovorni za vojno na Irskem."

Boljševiške čete v Mali Aziji.

Carigrad, 21. avg. — Armenija je podpisala pogodbo s sovjetsko republiko Azerbadžanom, s katero doovljuje prehod sovjetskih čet po svojem ozemlju v Anatolijo, kjer bodo pomagale turškim nacionalistom v boju proti Grkom. Prve kavalerijske čete so že do spele v Anatolijo.

Poljaki invadirali Šlezijo.

Berlin, 22. avg. — Poljske čete so pričele z okupiranjem obmejnih mest v gornji Šleziji. Mesta Bogusevac, Niklaš in Laurahutte so zasedene. Včeraj je bila bitka med nemškimi civilisti in poljskimi vojakmi v Laurahutta, v kateri je bilo 12 mož ubitih in mnogo ranjenih. Poljaki se bližajo Kattoitzu.

Francoske čete so se umaknile iz vseh mest predno so prišli Poljaki, kakor da imajo dogovor s poljskimi voditelji.

Belgija ne pusti francoskih konj na Poljsko.

Pariz, 22. avg. — "Le Journal" je objavil vest iz Brusla, da je bil na belgijski meji ustavljen vlak iz Francije, ki vozi 800 konj na Poljsko. V vladnih krogih je vsled tega nastala velika nezadovoljnost napram Belgiji.

(To je že druga vest, da je bil v Belgiji ustavljen francoski material, ki je namenjen Poljskom. Zdi se, da to je delo belgijskih delavcev, kajti belgijska vlada je zvesta prijateljica francoske vlade.)

Poraz angleške armade v Mesopotamiji.

London, 21. avg. — Anglija je na pragu nove vojne v Aziji, ki bo stala ogromne krve in denarja.

ne žrtve Revolucije turško-arabskega ljudstva v Mezopotamiji se je razvila v stadij, ko oficijelna Anglija ne more več stvari prikriti. Revolta se je kuhala že več mesecev, toda vlada je menila, da stvar potlači na tihem, ali zmotila se je. Londonski liberalni listi silovito napadajo militaristične oblastnike v Mezopotamiji, ki so zakrivil upor domačinov s svojo brezobzirno taktiko. Anglija je prevzela Mezopotamijo pod pogojem, da pusti domačinom njihovo vlado nedotaknjeno; to se pa ni zgodilo. Arabci so bili takoj po okupaciji brutalno porinjeni v stran in vsa notranja uprava je v rokah britskih generalov in častnikov.

Uradna poročila se glase, da je Mezopotamija v "stanju anarhije". Vsa dežela zapadno od Bagdada in med Bagdadom in Mosulom se je dvignila proti Angliji. Angleške vojaške posade so zajete, železniška zveza je pretrgana in mnogi angleški uradniki so bili pomorjeni.

Anglija ima danes okrog 70.000 vojakov — največ Indijcev — v Mezopotamiji in zdaj jih pošlje tja še 10.000 iz Indije. Ampak vsi uradniki so v strahu, da to ne bo zadostovalo. Drugi strah je, da bi bodo mohamedanci iz Indije ostali zvesti. Ako se upro indijske čete in se pridružejo Mezopotamcem, tedaj je katastrofa za Angleže neizogibna.

Iraški vulkan.

Dublin, Iraka, 21. avg. — Večraj je stopil v veljavni zakon, ki odpravlja civilna sodišča in podvrže vse sodne slučaje vojnim sodiščem. Iraci so sprejeli novo postavno stališče, kakor da jih nič ne briga.

Sinoči je bilo izvršenih več napadov na poštne vlake, ki so se padli posrečili. Uradna pošta je bila zaplenjena.

V Mullingarju je sto oboroženih sinajnovcev napadlo vojaške barake in po enourni bitki so bili vojniki izgnani iz barak, katere so napadale zažgali.

V Rosecommonu so štirje maskirani možiki vdrti v stanovanje neke Irke in ji natakli železni obroček v nos. Ženska je krčila bojkot proti policiji, ker je dala policistu steklenico mleka. Zato je bila kaznovana.

Novo sovjetsko gibanje v Ruhr.
London, 21. avg. — Ruesseldorf, važno industrijsko mesto ob Reni v Nemčiji, je zopet pozorišče novega komunističnega gibanja. Kakor poročajo iz Amsterdamu, je 200 komunistov okupiralo mestno hišo v Velbertu in okoličalo sovjetsko vlado.

Papež je pokaral avstralskega škofa.

London, 21. avg. — Tukaj poročajo, da je papež dal ukor nadškofu Mannivu iz Avstralije in mu zabil, da se ne sme vtikati v politična vprašanja Velike Britanije.

AMERIŠKA MORNARICA V BALTIŠKIH VODAH.

(Nadaljevanje s 1. strani.)
menta se boje, da bi prišlo do dejanskega spopada z angleškimi bojnimi ladjami, če bi šla ameriška mornarica v Gdansk.

Govori se, da odrine še več ameriških bojnih ladij v Baltik. Političarji, ki nasprotujejo tej akciji, se vprašujejo, kakšno nalogo ima ameriška mornarica v Baltičkem morju.

London, 21. avg. — Položaj na poljski fronti je tak, da so poljski prostovoljci, ki so zasedli nekaj izpraznjenih postojank severno in vzhodno od Varšave, misleli, da bodo pred seboj vso sovjetsko armado, prišli zopet v ključke.

Francoski general Weygand, ki je končno nadvladal poljske generale in pobral vse razbite poljske polke, ki so bili na razpolago in jih zagnal v obroč sovjetske konjenice, je pozabil, da rdeča armada operira tudi v Galiciji. Ravno tako je pozabil, da so ruske sile na zapadu prekorale Vislo in prišle poljskim četam daleč za hrbet. Rusi so udarili na obeh bokih poljske fronte in prodirajo dalje brez ozira na položaj v središču. V Galiciji je Budinejeva kavalarija okupirala Kamienko in Strumilovo in dopela do točke, ki se nahaja devet milj od Lvova. Na zapadu v Pomeraniji je velik del ruske vojske prekorala Vislo in vložila veka. Poljski generalni štab priznava, da nevarnost južnozapadno od Varšave še vedno obstoji.

Kako velika so pretiravanja o "uspehih poljske protiofenzive" pred Varšavo, o katerih najbolj kriče v Parizu, je razvidno iz dejstva, da so poročevalci v veliki navdušenosti izblebali, da so Poljaki ves ta teden ubili le dva boljševika in nekaj je ranjenih, dočim oni sami nimajo niti enega mrtvega.

Današnje sovjetsko poročilo iz Moskve o položaju na fronti se glasi:

"Bojevanje v Plonsku (severnozapadno od Varšave) se nadaljuje. Blizu Vlodslavska (južno-vzhodno od Lvova v Galiciji) prodirajo naše čete neovirano dalje. Na krmski fronti se nadaljuje bojevanje nam v prid. Naše čete so izpraznile Lukov in Radin; vrši se bitka za posest Biele in Vlodave. V pokrajini Holma (južnovzhodno od Lublina) nadaljuje naša konjenica s prodiranjem."

Poljaki morajo ostati v svojih mejah.

London, 22. avg. — Iz Varšave javljajo, da je poljsko poveljstvo dobilo stroga navodila, da ne sme prekorati meje na vzhodu, katero so lani določili zavezniki na mirovni konferenci.

Francija hoče s silo odpreti baltičko pristanišče.

Pariz, 22. avg. — Pariški listi pišejo, da sta odpluli proti Gdanskemu dve francoski križarki v spremstvu ameriške križarke "Pittsburgh" s poveljem, da se vsamej "vsi potrebni koraki," da se zagotovi izključanje muni-

je s francoskih parnikov, katerim je Tower Reginald, načelnik zavezniške komisije zaprl luko.

Druga vest se glasi, da je občinski svet v Gdanskem proglasil mesto z luko vred za nevtralen ozemlje. Ta vest je povzročila v Parizu veliko razburjenost in militaristi zahtevajo, da zavezniki takoj okupirajo Gdansk.

POTREBUJEMO ŽENSKO
za lahko tovarniško delo. Dobra plača. Oglasite se pri:
PULLMAN CLOTH CO.
38th and S. Ashland Ave.

POTREBUJEMO
izučene čipkarice, koravdarice in kleklare. Delo v tovarni ali na domu. Dobra plača stalno delo.
NOVELTY GARMENT CO.
328 W. Van Buren Street.

ŠIFKARTA IZ TRSTA V NEW YORK STANE SAMO \$30.00

Najmanjša svota, kar računajo agentje za karto iz Trsta do New Yorka je \$88.00. Če hočete dobiti svojo rodbino ali prijatelje iz starega kraja v Ameriko, obrnite se za pojasnilo in potrebne listine na

MATILJA SKENDER
javni notar za Ameriko in stari kraj.
5227 Butler St., Pittsburgh, Pa.
Prihranil vam bo denar. — On je za narod, narod je za njega.
Naročite "Prosveto" vašemu sorodniku ali prijatelju v stari domovini.

ROJAKI SLOVENC!

Ako ste namenjeni potovati v stare domovine, nam takoj pišite ter si zavarujte prostor na najboljših parnikih. Mi zastopamo vse največje parobrodne družbe.

NEW YORK — CHERBOURG — HAVRE.

14. Avgusta Adriatic
14. Avgusta New York
21. Avgusta St. Paul
4. Sep. Philadelphia

NEW YORK — TRST — DUBROVNIK

14. Avgusta Argentina
14. Sep. President Wilson
21. Sep. Belvedere
28. Sep. Columbia

Pišite po cenik za posamezne parnike.

Potnikom preskrbimo potne liste in vse drugo potrebno za potovanje.

Ako želite dobiti svojce iz starega kraja, nam pišite po pojasnila. Pošljamo karte in izdelujemo vse potrebne listine.

Pišite nam za nadaljnja pojasnila takoj, da si zagotovite dobro potovanje.

STRUKEK & HORAK,

European Trading & Export Co.,

85 — 9th Avenue, NEW YORK, N. Y.

Premislite dobro, komu boste izročili denar za pošiljatev v stari kraj ali pa za vožnjo listko.

Sedaj živimo v času negotovosti in slabe, vsak skuša postati hitro bogat, ne glede na svojega bližnjega. Razni agentje in zakoni bankirji rastejo povsod, kakor gobe po dežju.

V teh časih se stavijo v denarnem prometu nepričakovane zapreke starim izkušenim in premočnim trždkam; lako bo pa malim neizkušenim začetnikom mogoče izpolniti svoje neutemeljene obljube, je veliko vprašanje.

Naše denarne pošiljave se nadajl čas po novi svari in na novi način primerno sedanjim razmeram v Evropi dovolj hitro in zanesljivo izplačujemo.

Denar nam je poslati najbolje po Domestic Money Order, ali pa po New York Bank Draft.

TVRDKA FRANK SAKSER,

82 Cortlandt St., New York, N. Y.

"ANCHOR LINE"
PARNIK "CALABRIA"
odpluje 1. septembra.

CENA ZA TRETJI RAZRED

Dubrovnik \$125.00
Trst \$100.00

in \$5.00 pristojbine za vojni danek.

V vašem mestu, ali bližini je lokalni agent.

AKO ŽELITE DOBITI SVOJCE, sorodnike in prijatelje
iz domovine v Ameriko po nizki ceni;
POSILATI DENAR HITRO in po najnižji ceni;
POTOVATI V STARI KRAJ po najkrajši črti, tedaj se obrnite na

EMIL KISS BANKIR

133 Second Ave. New York, N. Y.

Prodajam parobrodne listke iz domovine v vse kraje v Ameriko. Izdelujem vse notarske pisme in potrebne spise za dobavo svojcev. Potnikom v stari kraj preskrbim potne liste in računanje le-konsularne pristojbine.

Nered črev

Je v vročih poletnih mesecih in zgodnjih jesenskih pribojih odzvala in pri otrocih splošno priznana. To priznava morda od nepravilne hrane, ali hitro izpraznjenega črevesja ali drugih vzrokov.

Severa's Diarrhoea Remedy

(Severov Pripomoček proti driski) se je izkazal vedno kot zanesljivo zdravilo za drisko, želodčne krče, colico, proti poletnim neredom drobovja itd. Dosega se sigurno za oboje — odrasle in otroke. Cena 50c in 25c. Na prodaj pri lekarnah.

Ne čakajte!

Prostor na vseh boljših parnikih je več tednov naprej razprodan, zato ne čakajte do zadnjega tedna, ako ste namenjeni potovati v stari kraj. V Vašo korist je, da se odločite za ta ali navedeni parnik in si prostor na njem zavarate. Mišlite v naprej.

NEW YORK — DUBROVNIK — TRST.

28. avgusta—Panonia.
14. septembra—Pres. Wilson.
21. septembra—Belvedere.

V začetku avgusta odplujeta parnik Argentina in Panonia, dan odhoda še dotedaj ni naznanjen.

NEW YORK — GENOVA.

1. sept.—Posarno.

NEW YORK — HAVRE ALI CHERBOURG.

27. avgusta—La Fayette.
28. avgusta—Aquitania.

2. sept.—Mauretania.
3. sept.—La Savoie.

5. sept.—La France.
9. sept.—Imperator.

Navedeni vozi red je podvršen slučajnim spremembam. Pišite po cenik za posamezne parnike in razrede.

Potni listi: — Potnikom preskrbimo potne liste in drugo, kar rabijo za potovanje.

Is starega kraja

Je do sedaj prišlo v Ameriko več slovenskih naseljencev, za katere sem jaz izdelal potrebne listine in katerim sem jas poslal karte. Ako želite tudi Vi dobiti sem svoje sorodnike, mi pišite za tozadevna pojasnila.

Za nadaljnja pojasnila se obrnite na

LEO. ZAKRAJSEK

79 — 9th Avenue
NEW YORK, N. Y.

Slovenska Narodna

Poliparna Jedneta.

Ustanovljena 8. aprila 1904.

GLAVNI STAN: 3657-58 SO. LAWNDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS

Iskorp. 17. junija 1907 v Glavi Iliacole.

Izvrševalni odbor.

UPRAVNI ODBOR.

Predsednik: Vincenc Cuhar, podpredsednik: Anton Hrest, Box 140, Cannoburg, Pa. Članovi: St. Joseph Math Turk, Isakoli bolnišnice oddaja: Paul Berger, italijani gl. Magajski Frank S. Tuvcher, upravljajoči glavnica: F. B. Gidlin.

POROTNI ODBOR.

John Underwood, predsednik, 408 Hwy St., Springfield, Ill. Članovi: Martin Zemanek, Box 374, Burlington, Ohio, Joe Radlich, Box 432, Smithton, Pa., Frank Bensch, 5205 Fraser Ave., Cleveland, Ohio.

BOLNIŠKI ODBOR.

OSREDNJE OKROŽJE: Paul Berger, predsednik, 3657-58 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill. VZGODNO OKROŽJE: Rudolf Pleterski, Box 436, Bridgeport, Pa. Članovi: Anton Radlich, Box 12, West Haven, Pa.

ZAPADNO OKROŽJE: Anton Sulon, Box 104, Green, Kans. ne odgovarja. Leo Kubar, Box 244, Gilbert, Minn. ne odgovarja.

Nadzorni odbor.

Matt Petrovic, predsednik, 15417 Waterloo Rd., Collingwood, Ohio, Jakob Ambrosic 418 Pierce St., Kevletch, Minn.

Tiskovni odbor.

Vincenc Cuhar, John Underwood in Matt Petrovic.

Zdržišveni odbor.

PREDSEDNIK: Frank Albi, 2124 So. Crawford Ave., Chicago, Ill. Članovi: John Trelbi, Box 191, Lawrence, Pa. Jodko Gven, 242 Englewood, Detroit, Mich. Joe Stuk, 1101 E. 62. St., Cleveland, Ohio. Mary Udevit, 1844 So. Rock Ave., Chicago, Ill.

VRHOVNI ZDRAVNIK: Dr. F. J. Kern, 6022 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio. ODGOVORNI UREDNIK "PROSVETE": John Zverchak.

FOZORI: — Korrespondenci s gl. oddelkom, ki delajo v slovenski tiskovni, se vrši takole: — VSA PERMA, ki se nanašajo na posle gl. predsednika in nadzorni Predsedništvo S. N. P. J., 3657-58 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE BOLNIŠKE PODPORE SE NARAVE: Bolniške oddelke S. N. P. J., 3657-58 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

DENARNE POŠILJATVE IN STVARI, ki se nanašajo na izvrševalni odbor in jednoto, vrže se na: Nalozbi Tajništvo S. N. P. J., 3657-58 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE V ZVEZI S BLAGAJNISKIMI POSLI se pošiljajo na: Nalozbi Tajništvo S. N. P. J., 3657-58 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vse pritožbe glede poslovanja v gl. izvrševalnem odboru ali na posiljajo M. Petrovicu, predsedniku nadzornega odbora, 15417 Waterloo Rd., Collingwood, Ohio.

Vsi prisilni na gl. porotni odbor se naj pošiljajo na: Nalozbi John Underwood, 408 Hwy Street, Springfield, Ill.

Vse pritožbe proti uradništvu glavnice se naj pošiljajo na: Nalozbi Predsedništvo S. N. P. J., 3657-58 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vsi listi in drugi spisi, memorandumi, odloči, uredbi in spili vse, kar je v zvezi s glavnico jednote, naj se pošilja na: Nalozbi "Prosveto", 3657-58 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

ŽELITE LI?

Ako želite

Poslati denar v stare domovino. Potovati v stari kraj. Dobiti svojce iz starega kraja.

tedaj obrnite se na našo državno banko, katere obavlja vse bančne posle že nad 85 let v najlepšem redu, pri nas dobite najboljše postrežbo.

Denar poslan potem naše banke je izplačan v starem kraju v roku treh tednov. Za pošiljanje denarja na hranilnice v stari kraj vam preskrbimo hranilno knjižico v najkrajšem času.

Mi zastopamo vse parobrodne družbe, ter lahko odpravimo naše potnike na vsaki črti, ki si jo sami želijo, brez vsake zakasnitve v New Yorku. Mi preskrbimo našim potnikom potne liste in vse potrebne listine BREZPLAČNO. Nadalje obhajamo vse notarske posle kot polnomočne spise in potrdila.

NEMETH DRŽAVNA BANKA sprejema denar tudi na hranilnice vlogo na tekoči in koristnosni račun, ter plačuje obresti. Vložite vaš denar v našo hranilnico in postanite neodvisni. Najpovoljnejše cene.

Pridite osebno ali pa nam pišite na

NEMETH STATE BANK

10 East 22nd St. New York, N. Y.

Jugoslovanski bančni zavod.

POTNIŠKA AGENTURA

odpremanje potnikov v stare domovine s jamstvom, hitro in najcenejše. Na izbero no vedno prostori na vseh odhajajočih parnikih. Posobni uradnik pomaga pri dobavi potnih listin, katere se dobe v 24 urah. Kovčki se zavarujejo tako da gredo s potnikom garantovano do njegovega mesta.

DOBAVANJE POTNIKOV

iz stare domovine v Zedinjene države s garancijo; ako ne pridejo za denar vrne. Posobni uradnik se nahaja v Evropi, kateri preskrbuje vse potrebne listine v zvezi s potovanjem; v starem kraju imamo tudi posebnega potovodjo, kateri spremlja potnika na potovanje.

BANČNI ODDELEK. NAKAZNICE.

Prodaja denarnih nakaznic po najcenejših dnevni cenah, katere se nakazujejo na vse večje bančne zavode v Evropi in na vse banke v stari domovini. Izplačevanje je sajamešno, kakor hitro se nakaznice predlože dotičnim bankam. Money order; pošiljanje denarja, v katerikoli kraj stare domovine pod garancijo. Vi dobite pismo pošto potrdilo, podpisano po človeku, kateremu pošljete denar.

VLOŽNE HRANILNE KNJIŽICE.

Posiljanje denarja na hranilne v domovinske hranilnice in dobava hranilnih knjižic v roku dveh mesecev pod jamstvom.

PRAVNI ODDELEK.

V tem oddelku so nameščeni starekrajski odvetoški, kateri izvršujejo vsakovrstne pogodbe, prepise posestev, posodajne volje, tistave in vse ostale za domovinske vlasti.

HOTEL.

Posebni hotel s udobnimi sobami, čitalnico in vsem drugim je na razpolago potnikom; tu so nastanjeni samo potniki Zaroje banke. Ne pravišajte, temveč kadar potrebujete nasvetov, obrnite se k Valemu

HENRY C. ZARO, BANKIR

39 Cooper Square, NEW YORK CITY.

Terorizem od vseh strani je zlomil jeklarsko stavko.

(Nadaljevanje.)

Prepoved obdržavanja shodov in sej ni bila direktna posledica stavke, ampak tega se je posluževala jeklarska korporacija že leta in leta, ker je hotela obdržati delavce na svojim motovzu in ker ni hotela, da bi se delavstvo organiziralo. Že leta je bila odredba v okoliških mestih Pittsburgha, da delavci organizatorji niso smeli obdržavati shodov. Jeklarska korporacija je imela mesta, v katerih je imela svoje tovarne, pod tako kontrolo, da niti občinski odbor ni mogel obdržavati sej brez dovoljenja jeklarske korporacije. Pripetilo se je celo, da so prepovedali obdržavati predavanja nekemu vladnemu službencu, ki je imel namen obdržavati patrijičeni govor; eden je bil celo aretiran.

Ko je komisija "Medeerkvenga" svetovnega gibanja vodila svojo preiskavo v okoliščini Pittsburgha, je tudi "prelomila" postavo oziroma odredbo šerifa, ki je prepovedal vsako zbiranje na ulicah, ker so se člani te komisije včasih pogovarjali na kakem vogalu. Nek član te komisije je zaslišaval stavarke v Braddocku, Pa. v svoji pisarni. Pet minut pozneje, ko je odšel, so udrili v te prostore policaji in zahtevali "predsednika", češ, da se je tukaj vršila seja.

Za časa stavke so bile kršene osebnostne pravice in osebna svoboda kar na debelo. Delavci so bili aretirani brez vsakega zapornega povelja, vrženi v ječo brez vsake obdolžitve, najeti kompanijski hlapci in konstablerji so udrili v stanovanja delavcev brez vsakega zakonitega vzroka in župani so obsojali delavce samo na podlagi, ali je delavec šel delati ali ne. Kjerko so bile ogrožene pravice in svobodne jeklarske korporacije, so vedno smatrali, da so bile ogrožene civilne svobodne ljudstva.

Župani in policijski uradniki in sploh vsi javni uradniki v okoliščini Pittsburgha so bili največkrat tu-

di uradniki v jeklarnah ali pa vsaj sodelniki uradnikov jeklarn. V več slučajih so uradniki jeklarske korporacije izvrševali policijsko oblast, ne da bi bili za to pravilno izvoljeni ali nastavljeni. Brat šerifa Haddocka v Alleghe-ny okraju, je bil superintendent v "American Sheet and Tin Plate Co."; brat župana Crawforda v Duquesne je bil predsednik "Me-Keesport Tin Plate Co."; okrajni načelnik Moon v Homesteadu je bil načelnik nekega departmanta v jeklarni v Homesteadu; itd. Sploh v vseh manjših mestih so bili javni uradniki obenem tudi kolikortoliko zainteresirani v jeklarski industriji, direktno ali indirektno. Velikokrat se je pripetilo tudi, da so bili delavci aretirani na povelje uradnikov jeklarske korporacije in od teh je bilo tudi odvisno, ali je bil aretiranec izpuščen ali pa obdržan v ječi. Ako se je aretiranec izjavil, da so bo povrnil na delo, je bil izpuščen, ako je pa rekel, da hoče še naprej stavkati, je bil za obdržan v zaporu.

Obdolžitve, na podlagi katerih so bili stavarji aretirani, saprti ali pa kaznovani z globo, največkrat niso bili nikdar vknjižene in aretiranci tudi nikdar niso zvedeli, zakaj so bili aretirani. V kolikor je komisija pronašla pri preiskavi, so bili stavarji aretirani na podlagi sledečih "pregreškov": "Ker je branil drugim iti na delo", "preklinjanja (državno policijo ali deputija)", "razžaljevanja", "ker ni hotel ubogati povelja (iti naprej, itd)", "ker je prišel iz hiše pred solnčnim vzhodom", "ker se je smejal policiji", razmetaval stavkovne letake po ulici, ker se je posmehoval državnim policiji", itd., itd. Denarno globo so nakladali sodniki od deset dolarjev do 60 dolarjev. Zaporna kazen se je navadno glasila na več mesecev. Aretirane stavarje je velikokrat niso odpeljali v ječo, ampak v tovarniške prostore, kjer so jih držali saprti. Zdravniška ispreževala in izjave očitkov o pretepanju stavarjev s koliki so brezštevilna.

V koliko so se zvezni državni uradniki umeševali v ta jeklarski štrajk je bilo že nekoliko omenje-

no. V času jeklarske stavke so se pričeli tudi prgoni na "rdečkarje" na izrecno povelje justičnega tajnika Palmerja, ki je tudi izdal neko izjavo glede "rdečkarjskega gibanja" v jeklarski stavki. Poleg pa še zvezna armada. In vse to je potrdilo obče mnenje jeklarskih delavcev, da je zvezna armada sama pomagala zlomiti jeklarsko stavko.

Stavarji so se velikokrat pritožili, da so bili napadeni od meščanskih tolpe, ki so bili člani neke "lojalne ameriške lige", ki so zahrbtno napadali stavarje poneči in izza vogala ter jih pretepli.

General Wood je izjavil, da bo zvezno vojaštvo "nevtralnol". Izdal je pa odredbe glede stavkovnih straž, katere odredbe so se pa tolmačile tako, da so bile stavkovne straže sploh nemogoče. Častniki so pošiljali vojaške čete, da so aretirale unijske uradnike drugih strokovnih uni, ki se mo goče nameravali pozvati delavce druge stroke na stavko. Splošno so bili delavci prepričani, da jim je zvezna vlada nasprotovala in da bo ostalo zvezno vojaštvo toliko časa v mestu, kolikor časa bo do jeklarski delavci na stavki.

Vojaštvo je bilo odpoklicano še le potem, ko je bila stavka jeklarskih delavcev odpoklicana. In ko nečno časopisje, katere je takoj od začetka stavke pričelo pisati v prilog jeklarske korporacije in napadalo stavarje. In to je bilo še posebno v Pittsburghu. Delavci so bili prepričani, da je časopisje prinašalo samo one vesti, ki so bile v prilog jeklarske korporacije, ostale vesti tikačje se resničnega položaja stavarjev, so pa navadno zamolčali ali pa tako parvali, da je bilo nemogoče spoznati resnice, prinašali so uradniške članke in oglase, v katerih so pozivljali stavarje, naj se povrnejo na delo, denuncirali stavarje, kar je bilo le v njih moči in sploh prinašali poročila polna laži o stavki.

(Konec prihodnjije.)

Delavci brez delavčnega časopisja je kakor vojak brez puške. Narodite se in hitite svoje glaslo "Prosveto".

MALI OGLASI

Classified Advertisements

POTREBUJEMO

15 šipkarje, ki razumejo delo pri okvirjih (frame workers). Zelo dobra plača, stalno lahko delo v čisti delavnici.

Oglasite se pri:

CHIC HAND EMBROIDERY CO

215 S. Market Street,

Chicago, Ill.

NAZNANILO.

Ali želite imeti stalno delo? Mi potrebujemo za našo livarno več navadnih

DELAVCEV

in

POMOČNIKOV.

Dobra plača.

Oglasite se v naši delavnici posredovalnici, kjer dobite nadaljna pojasnila.

LINK & BELT CO.

329 West 39th St.,

Chicago, Ill.

ISOŠ SE UPRAVITELJ.

"Waukegan-North Chicago Co-operative Association" išče upravitelja za upravljanje trgovine z grocerijo in mesom. Poštenost, iskrenost, znanje slovenskega in angleškega jezika so predpogoji za priklajenje. Kdor se želi priklajati, naj ne odlašaja s tem! Priklajate se osebno ali pisмено na spodnji naslov, kjer dobite vse nadaljne informacije.

JOHN ZAKOVŠEK

1517 Wadsworth Ave.

Waukegan, Ill.

ZENITVENA PONUDBA.

Želim se seznaniti s kmetijskim (farmerskim) dekletom v starosti od 25 do 30 let v svrhu ženitve. Želi se, da bi imela nekaj svoje lastne farne in da bi bila dobrega značaja. Moje veselje je priženiti se na kmetijo, kjer bom delal z veseljem bolj kot pa v mestu. Ako katera resno misli in bi jo veselilo omožiti se, naj piše po moj naslov na upravnštvo "Prosveto" in naslovi pismo "Kmetijski ženin," 2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill. (Adv.)

~~~~~

Zašimbe, šolstva in najrazumnejše

DOMAČA ZDRAVILA

katera priporoča magr. Knapp, imam vedno v zalogi.

Pišite po brezplačni omik.

MATR. FREDIE

P. O. Box 772, City Hall Station,

NEW YORK CITY.

~~~~~

IZGOVARJAVA ANGLEŠKIH

RESEB.

Doktor Kern je pred leti kot dijak vodil večerno šolo za angleščino in poučeval rojake v Clevelandu. Izkušnja mu je pokazala, kako naj v lesondaku označi izgovarjavo angleških besed, da jo sodo Slovenci umeli in lahko rabili. Če se zanimate za ameriški jezik, vam bo besednjak velika pomoč. Cena knjižice je pet dolarjev. Ta denar se vam bo obrestoval tisočkrat, če boste razili knjižico.

Nar. čite besednjak na naslov:

Dr. F. J. KERN,

6202 St. Clair ave.,

Cleveland, Ohio.

Istojam lahko naročite Zornove pesmi, ki bodo včas zlasti mladim rojakom in neznemu spolu. Cena je \$1.25. Obe knjižici s enim naročilom dobite za 6 dolarjev.

JAVNA ZAHVALA.

Perth Amboy, N. J., 2. avg. 1920. Slavonic Immigrant Bank,

436 W. 23d St., New York, N. Y.

Cenjeni gospodje:— V čast si štejem naznaniti gospodom pri Slavonic Immigrant Banki v New Yorku in zahvaliti se na hitri pošiljavi denarja v staro domovino, katerega so mi stariši prejeli v teku 32 dni.

Vaša banka je edina v tej zemlji, ki tako hitro pošilja denar. Jaz vam se lepo zahvaljujem in vas priporočam vsem rojakom po Ameriki, da se pri pošiljanju denarja obrnejo na vas in ne na banke, katerim je bil denar za odpošiljatev predan pred 11 meseci, pa še ni izplačan, ter bo potreboval drugih 11 mesecev, da ga bo naslovnik prejel.

Prosim Vas, da to moje zahvalo izrešete v časnikih, da se bodo po tem tudi rojaki ravnali. S spoštovanjem

Iv. Mostar,

526 State St., Perth Amboy, N. J.

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

POTOP.

Zgodovinski

roman

Spisal H. Sienkiewicz. — Posvojen Podravske.

(Nadaljevanje.)

Po teh besedah odpelje Volodijevski oddelk v goščavo ter ga razstavi ob cesti za sto korakov vsakebi. Vojakom pa zapove, naj stoji tiho ter drže brzde na kratko, da konji ne bi razgetali.

"Čakajte!" zapove. "Nemara zagledamo in začujemo, kaj se godi za reko.

Stali so torej ter čakali delj časa, toda ališali niso ničesar. Na to so utrujeni vojaki začeli dremati ter kimati. Zagloba leže konju na vrat in trdno zaspi. Minila je ura. Naposled začuje bistro uho Volodijevskega odmev konjskih kopit, ki so cepetala po trdi cesti.

"Mirujte!" zapove vojakom, sam pa se pomakne iz goščade čez cesti, da jo pregleda. Luna je bilo svetila, toda videti ni bilo ničesar, vendar se je bližal odmev korakov čimdalje bolj.

"V rešnici gredo!" reče Volodijevski.

Vsi so pridržali sapo ter napeli brzde.

Med tem se prikaže na poti švedski oddelk, sestavljen iz trideset jezdecov. Bližal se je dovolj počasi, ne v vrstah, marveč razpršen po vsej cesti. Nekateri so se pomakovali med seboj, drugi potihoma popevali pesmice. Vsi so šli mimo Volodijevskega, oddaljenega le za nekoliko korakov, njegove navzočnosti niso zapazili, ter naposled izgini iz ovinokom. Volodijevski se še le čez nekoliko časa vrne k svojim, obrne se k Skretu-akemu, in reče:

"Sedaj jih poženemo kakor gosi v naš tabor; toda pazite, da nam nobeden izmed njih ne uide. Pri oni krmi v gozdu, mimo katere smo šli, mahnejo po njih, a sedaj pa na pot."

In Volodijevski pelje svoj oddelk srednje hitro za njimi. Dospeli so v gozd, v katerem jih zagrne tema. Do krme je bilo še nekoliko streljajev. Ko so se ji bližali, so šli kopet počasi, da bi jih sovražnik ne zapazil prežgodaj. V daljavi so slišali razgovor. Švedje so obstali pri krmi, ker so hoteli očitno dobiti kakih novic, toda krma je bila prazna. Nekateri izmed njih vstopijo vanjo, drugi gredo bkav v hlev, tretji na pod; ostali pa so držali konje tovarišev na mejdanu.

Vojaki Volodijevskega so jim približajo za sto korakov ter jamejo obkoljevati krmo. Švedje na dvorišču so sicer videli ljudi in konje, ker pa je bilo v gozdu temno, niso mogli opaziti, kdo so bili oni. Še le čez nekaj časa so poklicali svoje tovariše iz krme.

Hipoma pa se jame okrog krme razlegati krič "Allah! Allah!" in za kriko mje razlegati koliko strelcov. Naglo, kakor bi trenil z očmi, se prikažejo temne postave vojakov, kakor bi zrasle iz zemlje. Prišel se je boj, ki pa ni trajal čez pet minut. Nekoliko ljudi in konj je bilo ubitih, kakih petindvajset pa ujetih.

Na to se počene oddelk Volodijevskega na vso sapo v Magnušev. V taboru Črnekega ni nihče spal; sam kaštelan, vee shujšan in bled od bdenja, se je opiral ob čakan in jim krišal naproti.

"Nu kaj?" vpraša Volodijevskega. "Ali i-maš jetnike?"

"Celih petindvajset."

"Koliko jih je ušlo?"

"Niti jeden."

"Pravi! Takoj jih jamemo natezati. Sam jih ho-čem ispreževati."

Toda Švedov ni bilo treba mučiti, ker so takoj izpovedali vse, ker jim je bilo znano o močeh mejnega grofa, o številu topov, konjice in pehote.

Ko ališ Črnecki, se je zamislil, kajti moč sovražnikova je bila velika, sestavljena iz najboljših in izkušenih vojakov, med katerimi je bilo dokaj Nemecev in Francozov. Sploh pa je številno sovražne vojske nadkriljevalo poljako za nekoliko sto mož. Samo to je pomirjalo Črnekega, da so bili Švedje povsem prepričani, da je on pod Sandomirjem pri obleganju kralja.

Ko je še to izvedel Črnecki je poskočil ter zapovedal Vitovskemu, naj zaukaže dati znamenje k odhodu.

Čez pol ure je že odrinila vojska ter šla v svečem pomladnem jutru čez gozd in polje, pokrito z obilno roso. Naposled se Yarka, ali bolje njeno pogorišče, kajti mesto je skoro povsem pogorelo pred šestimi leti, pokaže na obzorju. Vojaka Črnekega je morala iti po odkritem polju, radi česar se ni mogla pred Švedi dolgo skrivati. Poslednji so jih res kmalu zapazili, toda mislili so si, da so to le posamični oddelki, kateri hočejo združiti v jedno gromado, vzemirjati tabor.

Šele, ko so se jeli vaspavati iz gozda čimdalje novi polki, je nastalo med Švedi v taboru živahno gibanje. Raznobarvna švedska pehota se je jela vaspavati na sredo ravni ter se postavljati v bojni red. Poljaki so videli vse priprave kakor na dlan. Reka Pilica je delila vojake vsakebi. Na švedskem obrežju so donele trombe, kotli in bobni ter se oglasal krič vojakov. Tudi Črnecki je zapovedal trobentačem, naj zabobijo ter odrinili z vsemi prapori k reki.

Med tem je zdiral na vso moč k Vansovičemu praporu, k reki.

"Stari vojaki!" je zakričal, "troja dolžnost je, da izkusiš sovražnikovo moč. Počeni k mostu skozi tam s konj, ter začni boj s puškami. Stopaj!"

Vansovič zardi od zadovoljnosti ter mahne s žezlom. Vojaki so zakričali ter zdrijali naprej. Približali so se za tri sto korakov mostu, in ustavili konje. Dve tretjini vojakov sta poskakali s konj ter zdrijali peš proti mostu.

Švedje so se približali od druge strani in začela se je streljba, iz početka slabejša na obeh straneh obrežja. Pozornost obeh vojak se je obrnila na okli leseni most, katerega ni bilo lahko vzeti, pač pa se je bilo na njem lahko braniti. Toda samo po njem se je lahko dospelo k Švedom.

(Nadaljevanje.)

SLAVONIC IMMIGRANT BANK

436 West 23rd Street, New York, N. Y.

GLAVNICA \$1000,000.00, REZERVNI FOND \$30,000.00

Organizovana po postavah države New York, toraj Državna Banka

Priporoča se rojakom Slovincem da se v denarnih pošiljstvih in drugih denarnih zadevah obračajo na njo v svojem maternem jeziku.

Pošilja denar rojakov svojcem, kakor tudi domačim hranilnicam, posojilnicam in bankam na obresti nosne vloge. Dobiva pošiljalcem denarja od prejemnikov v starem kraju lastno ročno potrjena prejemna potrdila o prejetem denarju tekom 4 tednov, a vlagalcem pa vločne knjižice. Prejemna potrdila pošilja pošiljalcem denarja na ogled in njihovo nadaljno rabo in jamči za izplačilo vsakega poslanega zneska.

Prejema denar v Depozit plodonosno in ga na vsakratno zahtevo brez odka za izplačuje.

Posojuje denar na Liberty Bonde in druge vrednostne listine.

Prodaja šifkarte za vse parniške črte preko oceana in Jadranskega morja. Zastopa vse prvoredne parniške črte in je v stanju preskrbeti vam najboljši prostor na kateremkoli parniku, ako jej to pravočasno naznaite in pišete.

Cene parniških listkov preko oceana v tretjem razredu:

Francoška črta iz New Yorka v Havro. Na parnikih: Lafayette, La Lorraine, La

Savoie, Rochambeau po \$85.00. Na parniku La France \$95.00.

Cunard črta iz New Yorka v Liverpool. Na parnikih: Carmania, K. A. Victoria,

Royal George in Saxonia po \$85.50. Iz New Yorka v Cherbourg. Na parnikih:

Aquitania, Imperator in Marettania \$95.00.

American in White Star črta iz New Yorka v Cherbourg. Naparniki: Adriatic,